

Naziv procedure:

**POSTUPANJE SA PACIJENTIMA
KOD POTVRĐENE RESPIRATORNE
INFEKCIJE UZROKOVANE VIRUSOM SARS-COV-2**

Grupa:
II i IV

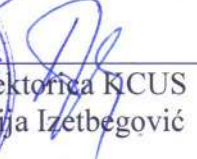
Broj standarda:
12.13;14.2; 14.08;
14.10; 14.15;
14.21; 14.27;
15.10; 23.24;
23.33 i 23.34

Proceduru odobravaju:

Član Kriznog štaba
Prim. dr. Bosanko Horozić

Šef Klinike za infektivne bolesti
Doc. dr. sc. med. Rusmir Baljić

Direktor Discipline za zdravlje djeteta
Prof. dr. Edo Hasanbegović

Generalna direktorica KCUS
Prof. dr. Sebilja Izetbegović

Datum usvajanja:
V1: 10.03.2020
V2:

17-03-2020

Planirana revizija:
Svake 3 godine, a
po potrebi ranije

SADRŽAJ

1. OPĆA IZJAVA O POLITICI

Virus SARS-CoV-2 je uzročnik respiratorne infekcije sa mogućim komplikacijama. Zbog visoke kontagioznosti, neophodno je poštivati pojačane mjere sigurnosti i zaštite, kako među zdravstvenim radnicima, tako i drugim pacijentima koji se nalaze na liječenju u Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu (u daljem tekstu: KCUS).

Svo osoblje koje dolazi u kontakt sa pacijentima sa sumnjom na SARS-CoV-2, obavezno je da poštuje sve Procedure koje se odnose na ličnu sigurnost i sigurnost pacijenata.

2. PODRUČJE PRIMJENE

Sve organizacione jedinice/Klinike (u daljem tekstu: OJ) KCUS i Javne zdravstvene ustanove primarnog i sekundarnog A nivoa zdravstvene zaštite u Kantonu Sarajevo (u daljem tekstu: JZU KS).

3. DISTRIBUCIJA I NADZOR

- 3.1. Šefovi i glavne medicinske sestre-tehničari OJ/Klinika, šefovi i glavne medicinske sestre-tehničari odjeljenja i drugo medicinsko i nemedicinsko osoblje moraju biti detaljno upoznati sa ovom Procedurom.
- 3.2. Procedura mora biti dostupna i transparentna svim medicinskim i nemedicinskim radnicima OJ, kao i radnicima JZU KS.
- 3.3. Procedura mora biti javno dostupna u printanoj formi i elektronskim portalima KCUS i JZU KS.
- 3.4. Šef i glavna medicinska sestra-tehničar OJ svakodnevno učestvuju u provjeri pravilnosti provedbe ove Procedure, te u okviru internih pismenih izvještaja obavještavaju direktora/icu nadležne discipline i glavnu medicinsku sestru-tehničara KCUS.
- 3.5. Šef i glavna medicinska sestra-tehničar OJ obavezni su da svakodnevno daju smjernice koje se odnose na pravila vezana za postupanje u izolaciji, postupanje sa higijenom prostora i medicinske opreme, te ličnu zaštitu osoblja.
- 3.6. Komisija za sprječavanje i suzbijanje intrahospitalnih infekcija obavezna je da redovno daje smjernice vezano za postupanje sa zaraženim pacijentima od virusa SARS-CoV-2.

4. PROCEDURA (OPIS PROCESA)

4.1. Prijem i tretman pacijenata sa sumnjom na virus SARS-CoV-2

- 4.1.1. Svi pacijenti koji u KCUS dolaze kao hronični pacijenti (onkološki, specifične procedure koje se realiziraju u KCUS) se trijažiraju na Glavnoj kapiji KCUS – Prijemni odjel, gdje se utvrđuje sumnja na febrilno stanje ili pozitivnu epidemiološku anketu SARS-CoV-2.
- 4.1.2. Ukoliko se kod pacijenta ne utvrde znaci respiratornog odjeljenja, te anketnim upitnikom ne utvrde mogući rizici, isti se upućuje u organizacionu jedinicu u kojoj je potrebno da ostvari zdravstvenu uslugu.
- 4.1.3. Šefovi i glavne medicinske sestre-tehničari organizacionih jedinica obavezni su da organiziraju rad službi u izmijenjenim uslovima na najadekvatniji način, a što podrazumijeva: smanjenje nepotrebnih kontrolnih pregleda, organizacija procesa izdavanja specifičnih lijekova za hronične pacijente izvan redovnog radnog vremena i slično.
- 4.1.4. Trijažnim punktom rukovode odgovorni ljekar i medicinska sestra-tehničar, a svo zdravstveno osoblje obavezno nosi ličnu zaštitu opremu, uz bezbjedno odlaganje otpada i sterilizaciju korištene opreme pri pregledu pacijenta.
- 4.1.5. Odgovorna medicinska sestra-tehničar vrši anketno ispitivanje pacijenta – upitnik je usklađen sa preporukama SZO (putovanje, kontakt sa inficiranim osobama, simptomi).
- 4.1.6. Pacijenti se na Glavnoj kapiji primaju od 07:30 do 16:00 sati radnim danima i vikendom, a u periodu od 16:00 do 08:00 sati svakim radnim danom na KUM-u.
- 4.1.7. Ako se kod pacijenta potvrdi sumnja na SARS-CoV-2, u cilju preduzimanja mjera za dalje zbrinjavanje pacijenta, odgovorna medicinska sestra-tehničar KUM-a poziva:
 - Higijensko-epidemiološku službu KS na neki od sljedećih brojeva telefona: **062/086-282** i/ili **062/030-778** i/ili **062/030-796** i/ili **062/030-728**
 - Kliniku za infektivne bolesti na neki od sljedećih brojeva telefona: **033/297-250** i/ili **033/297-976**
- 4.1.8. Svi urgentni pacijenti sa drugom vrstom patologije, a koji se upućuju sa nižeg nivoa zdravstvene zaštite u KCUS, transportuju se putem Tunela KCUS.
- 4.1.9. Ukoliko ne postoji pozitivna epidemiološka anketa, isti se primaju na Kliniku u namjensku prostoriju u kojoj će biti izoliran prema Protokolima.
- 4.1.10. U Izolatorij KCUS se primaju respiratorno ugroženi pacijenti kod kojih postoji sumnja na SARS-CoV-2 utvrđena provođenjem epidemiološke ankete.
- 4.1.11. Preporučuje se da se prijem pacijenata u Izolatorij KCUS (na lokalitetu Podhrastovi – bivša zgrada Klinike za plućne bolesti i tuberkulozu), prethodno najavi na broj telefona **033/290-616**.
- 4.1.12. Ukoliko je pacijentu potrebna mehanička ventilacija, ljekar infektolog poziva mobilni tim Klinike za anesteziju i reanimaciju, koji provodi dalji tretman pacijenta (mehanička podrška, invazivni monitoring i slično).
- 4.1.13. Ukoliko se radi o prijemu djeteta ili trudnice, ljekar infektolog skladno potrebama, poziva mobilni tim Pedijatrijske klinike i Klinike za ginekologiju i Kliniek za porodiljstvo, koji aktivno učestvuju u tretmanu pacijenta.
- 4.1.14. Osoblje u Izolatoriju obavezno poštuje visoke mjere biosigurnosti (lična zaštita oprema).
- 4.1.15. U prostoru Izolatorija neophodno je obezbijediti dovoljne količine lijekove i potrošnog medicinskog materijala, te higijenskih sredstava, koji se skladište u posebnoj prostoriji udaljenoj od prostorija u kojima se smještaju pacijenti.
- 4.1.16. Svi medicinski uređaji koji se koriste u Izolatoriju treba da budu prethodno servisirani, a sa istim se nakon upotrebe postupa se u skladu sa **Procedurom br. 6 „Procedura dezinfekcije i sterilizacije medicinskih instrumenata i medicinskih uređaja“**.
- 4.1.17. U izolacionom punktu u prostoru za „čisto“, osigurana je potrebna količina zaštitnih sredstava i primjerene posude za odlaganje kontaminiranog materijala, kao i sva potrebna oprema za bolesničku sobu.
- 4.1.18. Predviđeno je da posteljina, pribor za jelo i predmeti za ličnu higijenu pacijenta budu za jednokratnu upotrebu.
- 4.1.19. Nakon završene intervencije u prostoru „nečisto“, vrši se dekontaminacija, odlaganje korištene opreme prema Procedurama, pravilno odlaganje kontaminiranog materijala i dalja distribucija.
- 4.1.20. Hrana mora biti u jednokratnom setu za ishranu.
- 4.1.21. Nakon što je pacijent izoliran, pristupa se detaljnoj medicinskoj obradi pacijenta.
- 4.1.22. Preporučuje se što kraći boravak u prostoru za izolaciju, bez nepotrebnog zadržavanja.
- 4.1.23. Distribucija hrane iz Službe klinička ishrana provodi se u skladu sa standardnim Procedurama.
- 4.1.24. Zadužena osoba Službe klinička ishrana obavezna je da hranu propisno dostavi u Izolatorij KCUS i preda odgovornoj osobi koja će istu distribuirati pacijentima.

- 4.2. Uzimanje i rukovanje uzorcima za laboratorijsku analizu od pacijenata kod kojih se sumnja na infekciju SARS-CoV-2**
- 4.2.1. Postupanje sa tjelesnim tekućinama uzorkovanjem biološkog humanog materijala, provodi se u skladu sa postojećim *Procedurama, Smjernicama i Protokolom uzimanja, transporta, pohranjivanja uzoraka i mjere zaštite kod sumnje na SARS-CoV-2 (COVID 2019)*, izdatog od strane OJ Klinička mikrobiologija KCUS, a prema Smjernicama SZO.
- 4.2.2. Svi uzorci uzeti u svrhe laboratorijskog ispitivanja smatraju se potencijalno infektivnim, a zdravstveni radnici koji uzimaju uzorke obavezno nose ličnu zaštitnu opremu.
- 4.2.3. Odgovorna osoba Laboratorija obavezna je imenovati osobu koja će biti zadužena za preuzimanje biološkog materijala iz Izolatorija KCUS do Laboratorije, kao i za dostavljanje rezultata nalaza u Izolatorij KCUS.
- 4.2.4. Najava Laboratoriju za preuzimanje uzorka vrši se na neki od sljedećih telefonskih brojeva:
- **033/297-915** i/ili **033/298-213** i/ili **033/298-291** i/ili **033/297-888**.
- 4.2.5. Sa uzorkom se dostavlja prpratnica koja mora biti odvojena od uzorka, a uz uzorak obavezno dostaviti popunjen obrazac sa epidemiološkim podacima.
- 4.2.6. Laboratorijsku analizu i dostavljanje rezultata testa u Izolatorij Podhrastovi potrebno je obaviti u najkraćem mogućem roku.
- 4.3. Prijem pacijenata putem Klinike urgentne medicine**
- 4.3.1. Na Klinici urgentne medicine (u daljem tekstu: KUM) formiran je trijažni punkt za urgentne pacijente.
- 4.3.2. Trijažni punkt je udaljen i odvojen od prostora KUM-a.
- 4.3.3. Pacijenti koji se upućuju sa nižeg nivoa zdravstvene zaštite zbog drugih urgentnih medicinskih stanja, transportuju se putem Tunela KCUS.
- 4.3.4. Ako se kod istih kliničkim pregledom utvrdi febrilnost, detaljno se klinički pregledaju, uz obavezno provođenje epidemiološke ankete, u cilju otklanjanja sumnje na postojanje SARS-CoV-2, te samo u slučaju potvrđene ankete, isti se testiraju.
- 4.3.5. Svi febrilni pacijenti sa respiratornim simptomima, a koji nisu vitalno ugroženi, upućuju se u nadležne ustanove primarne i sekundarne zdravstvene zaštite u cilju dalje dijagnostičke obrade zbog sumnje na SARS-CoV-2.
- 4.4. Prijem djece i trudnica**
- 4.4.1. Trudnice i djeca se javljanju od 07:00 do 19:00 sati u Dom zdravlja KS, a od 19:00 do 07:00 sati u Opću bolnicu „Prim. dr. Abdulah Nakaš“.
- 4.4.2. Sumnjivi pacijenti ne smiju biti upućivani na Pedijatrijsku kliniku, Kliniku za ginekologiju i Kliniku za porodiljstvo.
- 4.4.3. U trijažnom punktu Doma zdravlja KS provodi se epidemiološka anketa, a kod potvrđenih sumnji za SARS-CoV-2, provodi se testiranje.
- 4.4.4. U slučaju pozitivnog nalaza, a ukoliko pacijent nema značajnih zdravstvenih tegoba, isti se upućuje u kućnu izolaciju, u dogovoru sa Higijensko-epidemiološkom službom KS.
- 4.4.5. Nadzor nad pacijentima sprovodi se kod kuće od strane mobilnog tima Higijensko-epidemiološke službe KS.
- 4.4.6. U slučaju da se radi o respiratorno ugroženim pacijentima i pacijentima kod kojih je potvrđen virus SARS-CoV-2, upućuju se Izolatorij KCUS.
- 4.4.7. Obavezan je detaljan pregled infektologa, a u slučaju potrebe za mehaničkom podrškom, pozivaju se mobilni timovi pedijataru i anesteziologa, a prema potrebi i ginekologa.
- 4.4.8. Ako se pred sami čin poroda, na Klinici za porodiljstvo konstatuju znaci respiratorne infekcije za koju se sumnja na SARS-CoV-2 (pozitivan epidemiološki upitnik), organizacija poroda provodi se u posebnoj porođajnoj sali na Klinici za porodiljstvo, uz obavezno poštivanje visokih mjera biosigurnosti od strane osoblja.
- 4.4.9. Ukoliko se nakon poroda, kod porodilje ne konstatuju znaci respiratorne ugroženosti, ista se može izolovati unutar Klinike (u za to posebno predviđenom prostoru) ili u slučaju blažih simptoma, adekvatno transportovati u kućnu izolaciju, uz obavezan nadzor Higijensko-epidemiološke službe KS.
- 4.4.10. Prije otpusta porodilje, Klinika za porodiljstvo obavezno obaviještava Higijensko-epidemiološku službu KS.

- 4.4.11. Ako je nakon poroda, porodilja respiratorno ugrožena, obavezno se stransportuje u Izolatorij KCUS, a novorođenče se zadržava u prostoru za izolaciju Klinike za porodiljstvo u za to predviđenom vremenskom roku.
- 4.4.12. Porodilji i užim članovima porodice daju se ključni savjeti za poštivanje mejra sigurnostite nakon završene izolacije
- 4.4.13. Ukoliko se zaražena trudnica porodi u Izolatoriju KCUS, novorođenče ostaje izolirano u prostoru Izolatorija KCUS, uz kompletnu njegu i podršku organiziranu od strane tima Klinike za porodiljstvo.

4.5. Prijavljivanje visoko infektivnih oboljenja

- 4.5.1. Obavezno je postupanje u skladu sa članom 8. Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službene novine FBiH", broj 29/05).
- 4.5.2. Jedan primjerak prijave o zaraznoj bolesti dostavlja se Zavodu za javno zdravstvo KS, a drugi primjerak Federalnom Zavodu za javno zdravstvo u roku od 24 sata od momenta kada je potvrđena infekcija uzrokovana virusom SARS-COV-2.
- 4.5.3. Svi podaci o podnešenim prijavama od strane Klinike za infektivne bolesti unose se u poseban registar.

5. REVIZIJA

Revizija ove Procedure vrši se svake tri godine, a prema potrebi i ranije

PRILOG:

Anketni upitnik za pacijente sa sumnjom na Corona virus (SARS-CoV-2) – Obrazac br. 438/1

Legislativa:

1. Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/05)
2. Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine FBiH", broj 46/10 i 75/13)
3. Zakon o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine FBiH", broj 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11)
4. Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata ("Službene novine FBiH", broj 40/10)
5. Zakon o evidencijama u oblasti zdravstva ("Službene novine FBiH", broj 37/12)
6. Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta i sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu ("Službene novine FBiH", broj 59/05, 52/11 i 6/17)
7. Zakon o liječništvu ("Službene novine FBiH", broj 56/13)
8. Zakon o sestrištvu i primaljstvu FBiH ("Službene novine FBiH", broj 43/13)
9. Protokol uzimanja, transporta, pohranjivanja uzoraka i mjere zaštite kod sumnje na SARS-CoV-2 (COVID 2019) – prema Smjernicama Svjetske zdravstvene organizacije
10. Smjernice Svjetske zdravstvene organizacije „Prevenција i kontrola infekcije prilikom medicinskog zbrinjavanja u slučaju sumnje na novi Corona virus (nCoV)
11. Preporuke Centra za kontrolu i prevenciju bolesti (CDC preporuke)
12. Sporazum o načinu i postupku korištenja zdravstvene zaštite van područja kantonalnog Zavoda zdravstvenog osiguranja kome osiguranik pripada ("Službene novine FBiH", broj 41/01 i 7/02)
13. Lista kategorija registraturne građe sa rokovima čuvanja (Sl. br. 02-03-2681 od 16.01.2020.god)
14. Pravilnik o načinu ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja ("Službene novine FBiH", broj 31/02)
15. Pravilnik o unutrašnjem sistemu poboljšanja kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga KCUS-a broj 0202-36741 od 02.08.2017.god

TRIJAZNI PUNKT ZA CORONA VIRUS
ANKETNI UPITNIK ZA PACIJENTE SA SUMNJOM NA CORONA VIRUS

Ime (ime oca) i prezime pacijenta:		Spol		Broj bolničkog protokola:	
		Muški ☐ Ženski ☐			
Datum rođenja:			Datum i vrijeme prijema:		
JMBG:			Tel:		Email:
Adresa stanovanja, općina					
Osnovni anamnestički podaci					
Na Kliniku urgentne medicine dolazi:		Sam ☐ U pratnji članova porodice ☐ Sanitetskim vozilom ☐ Taxi vozilom ☐ Ostalo navesti _____			

Anketiraju se isključivo pacijenti koji su upućeni sa nižeg nivoa zdravstvene zaštite zbog urgentnih medicinskih stanja, a koji su febrilni sa respiratornim simptomima i zahtjevaju tercijarni nivo zdravstvene zaštite.

Pitanje	Da	Ne
Jeste li u zadnjih 14 dana putovali u države u kojima su registrovani slučajevi Corona virusa?		
Jeste li u zadnjih 14 dana imali blizak kontakt sa osobama kojima je potvrđen Corona virus?		
Jeste li imali blizak kontakt sa osobama koje imaju akutne respiratorne simptome, a koje su u zadnjih 14 dana putovale u države u kojima su registrovani slučajevi Corona virusa?		
Jeste li u zadnjih 14 dana bili izloženi biološkom materijalu (krv, sputum, urin, stolica i slično) osoba kojima je potvrđen Corona virus?		

Ako je odgovor na sva četiri pitanje NE, odbacuje se sumnja na postojanje Corona virusa.

Ako je odgovor na bilo koje od navedenih pitanja DA, odmah uraditi sljedeće:

- Pozvati i obavijestiti Higijensko-epidemiološku službu Zavoda za javno zdravstvo Kantona Sarajevo na broj telefona: **062/086-282** i/ili **062/030-778** i/ili **062/030-796** i/ili **062/030-728**
- Pozvati i obavijestiti Izolatorij Podhrastovi na broj telefona: **033/290-618** ili **033/290-619** ili **033/290-616**

Potpis odgovorne osobe Trijažnog punkta